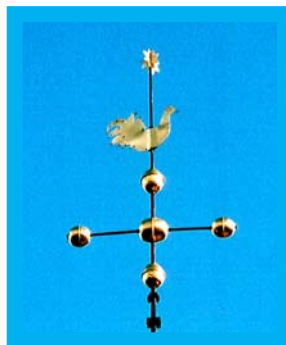

Kräcklinge kyrka

Särskild arkeologisk undersökning
i form av schaktningsövervakning

Kräcklinge 10:1
Kräcklinge socken
Närke

Ulf Alström

Kräcklinge kyrka

Särskild arkeologisk undersökning
i form av schaktningsövervakning

Kräcklinge 10:1
Kräcklinge socken
Närke

Ulf Alström

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2009

Omslagsfoto: Kulkorset, den vakande tuppen samt åttastrålig Venusstjärna på Kräcklinge kyrkas tak. (Foto U. Alström.)

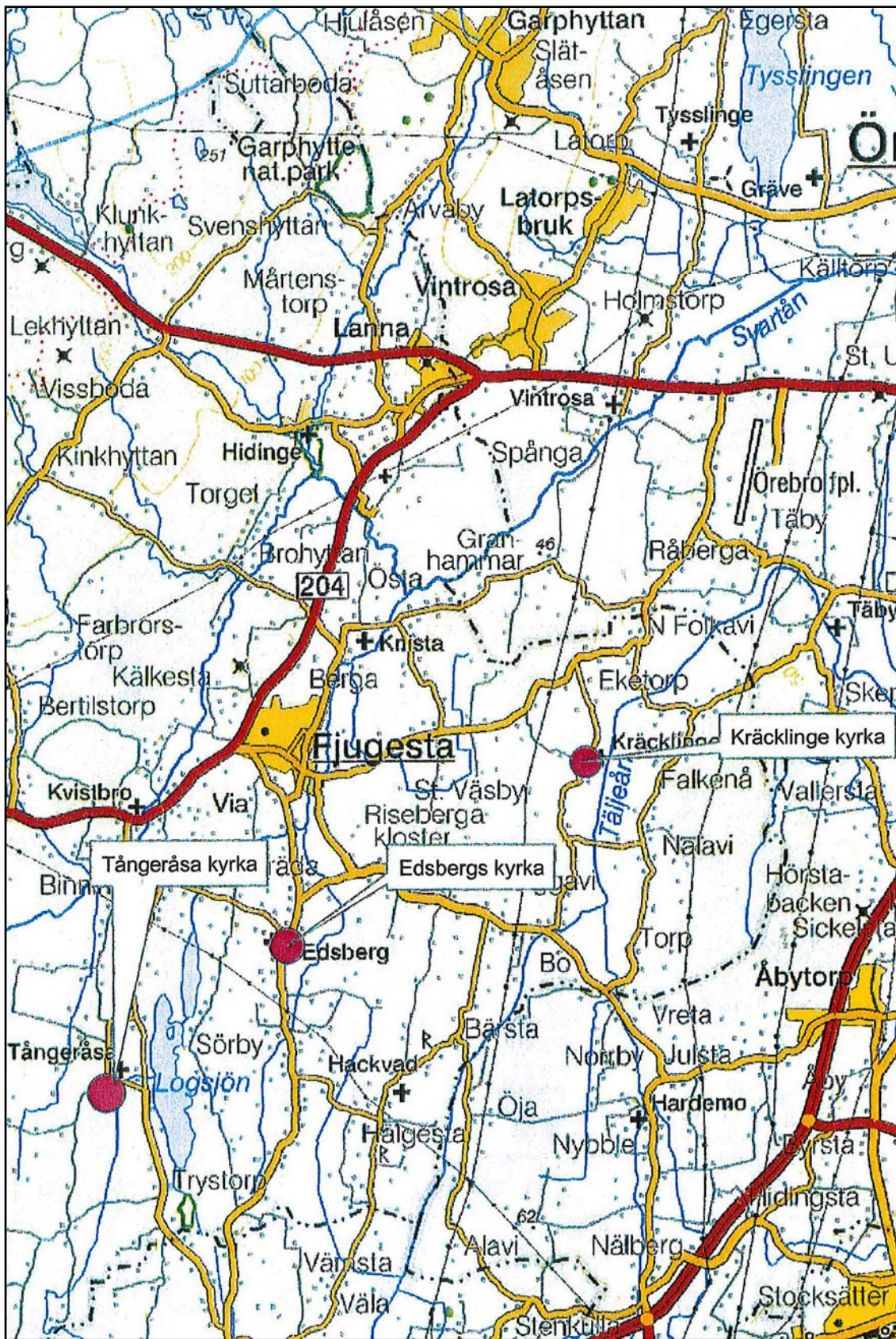
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISSN: 1653-7408
ISBN: 978-91-86255-04-6

Tryck: Just Nu, Västerås 2009.

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Bakgrund	5
Målsättning	5
Genomförande och resultat	6
Sammanfattning.....	7
Referenser.....	8
Kart- och arkivmaterial	8
Otryckta källor.....	8
Litteratur.....	8
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Kräcklinge kyrkas läge markerat med en ring. Utdrag ur Fastighetskartan.
Skala 1:125 000.

Inledning

På grund av installation av en värmepump i Kräcklinge kyrka har schaktningar för en ledningsdragnings på kyrkogården utförts. I samband med schaktningen utförde Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen, genom Ulf Alström, en särskild arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Arbetet utfördes efter ett beslut av Länsstyrelsen i Örebro län 2008-09-02 med dnr 431-12110-2008. Beställare av den arkeologiska schaktningsövervakningen var Svenska kyrkan i Örebro som också bekostade undersökningen.

Bakgrund

Kräcklinge kyrka anses härstamma från 1100 talet. Då hade kyrkan ett torn i väster. Sitt nuvarande utseende fick hon 1766. Då fanns redan en klockstapel på kyrkogården varför något torn inte byggdes. Stapeln ersatte tornet som eldhärjades på 1400-talet (Jacobsson m.fl. 1990, Thybell 1980).

Kräcklinge nämns första gången som *"De Kraeklinge"* 1314 och *"Crecklinge"* 1330 (Ortnamnsarkivet).

Figur 2. Kräcklinge kyrka i oktober 2008. (Foto U. Alström.)

Målsättning

Den övergripande målsättningen med den särskilda arkeologiska undersökningen var att bidra till den allmänna arkeologiska kunskapen om kulturlager och kyrkliga lämningar på Kräcklinge kyrkogård. Detta innebär att undersökningen syftade till att klarlägga eventuella kulturlager, dess innehåll och ålder samt bevarandegrad. Eventuella föremål skulle bedömas utifrån antal, typ och ålder. Gravtäthet och mängden ben skulle dokumenteras.

Genomförande och resultat

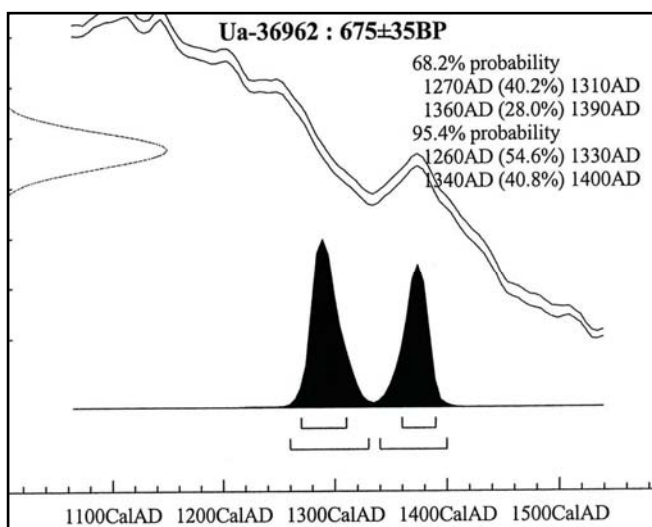

Figur 3. Kräcklinge

kyrka med schaktets sträckning markerat med röd streckad linje. Grå bredare linje markerar det troliga läget för en riven bogårdsmur. (Karta Svenska Kyrkan, okänd skala.)

Schaktet i Kräcklinge var cirka 25 m långt, 0,3 m brett och 0,4 m djupt. Norr om Lagerhielms kor som byggdes 1805 strax väster om kyrkan innehöll schaktmassorna byggnadsrester efter korbygget. Dessutom fanns det påförd matjord med mindre stenar. Från kyrkans sydvästra hörn och fram till korets nordöstra hörn innehöll schaktmassorna mörk sand med mycket ben som var dåligt bevarade.

Med stor sannolikhet visar de vitt skiljda jordlagren på att en bogårdsmur kan ha sträckt sig i nordsydlig riktning intill Lagerhielmskorets östra vägg. På figur tre är det tänkta läget för bogårdsmuren markerad med en grå bredare linje.

Figur 4. ^{14}C -provet visar med 95 % sannolikhet att den döde begravdes intill kyrkans södra vägg under perioden 1260 – 1400 vår tideräkning (Ångströmlab., Uppsala).

En mängd benfragment påträffades på Kräcklinge kyrkogård. Ett av dessa användes för ett ^{14}C prov. Provet ändrar inte på något sätt dateringen på Kräcklinge kyrka till sekelskiftet 1200 (Thybell 1980).

Sammanfattning

Schaktningarna i Kräcklinge kyrka inför installation av en värmepump påverkade inte några gravar. Det var endast redan omgrävda skelettresten som påträffades.

Ett ^{14}C prov togs från en skelettdel som påträffades intill kyrkväggen, Dateringen stämde överrens med den tänkta dateringen för den nu stående kyrkan.

Skillnader i jordlagren kan antyda att en bogårdsmur sträckt sig i nord-sydlig riktning strax öster om Lagerhielmska gravkoret.

*Figur 6. Schaktet i Kräcklinge sträckte sig från kyrkans sydvästra hörn och vidare till gravkoret.
(Foto U. Alström.)*

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Utdrag ur Fastighetskartan

Planritning över Kräcklinge kyrka och kyrkogård. Svenska kyrkan. Okänd skala.

Ortnamnsarkivet

Otryckta källor

Possnert, G., 2008. Resultat av ¹⁴C datering av ben från Närke. Ångströmlaboratoriet. Tandemlaboratoriet. Uppsala universitet. Uppsala.

Litteratur

Jacobsson, B., m.fl. 1990. Våra kyrkor. Västervik.

Thybell, A., 1980. Kyrkorna i Örebro län. Läns-posten. Örebro.

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>KM dnr:</i>	08099
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-12110-2008 2008-09-02
<i>Undersökningsperiod:</i>	2008-10-27
<i>Arkeologtimmar:</i>	3 timmar
<i>Exploateringsyta:</i>	Cirka 25 löpmetrar schakt
<i>Personal:</i>	Ulf Alström
<i>Belägenhet:</i>	Kräcklinge 10:1
<i>Fastighetskartan</i>	Utdrag ur
<i>Koordinatsystem:</i>	Rikets
<i>Koordinater:</i>	X 6561555 Y 1452897
<i>Inmätningssätt:</i>	manuell
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Samtligt dokumentationsmaterial återges i rapporten
<i>Fynd:</i>	Inga fynd påträffades

